

ליבליך - מוזר, משרד עורכי דין
Lieblich - Moser, Advocate Office

Shlomo Lieblich, Advocate (1926-2001) Founder
Mibi B. Moser, Advocate & Notary ,LL.M.
Tal Lieblich, Advocate
Tamir Gluck, Advocate ,LL.M.
Paz Moser, Advocate
Shira Brik-Haimovich, Advocate ,LL.M.
Omer-Ziv Ashkar, Advocate & Notary ,LL.M.
Yaron Hanin, Advocate
Yaron Shalmy, Advocate
Hagay Hochhauzer, Advocate
Refael Feder, Advocate
Reut Freidenreich, Advocate ,LL.M.
Amir Perlis, Advocate
Shachar Shtern, Advocate
Lital Rabinovich, Advocate

שלמה ליבליך, עורך דין (1926-2001) מייסד
מיבי ב. מוזר, עורך דין ונוטריון
טל ליבליך, עורכת דין
תמיר גליק, עורך דין
פז מוזר, עורך דין
שירה בריק-חיימוביץ', עורכת דין
עומר-זיו אשכר, עורך דין ונוטריון
ירון חנין, עורך דין
ירון שלמי, עורך דין
חגי הוכהוזר, עורך דין
רפאל פדר, עורך דין
רעות פרידנרייך, עורכת דין
אמיר פרליס, עורך דין
שחר שטרן, עורך דין
ליטל רבינוביץ, עורכת דין

תל-אביב, בית יואל, רח' נמל תל-אביב 40-42, 61002, ת.ד. 300 טל': 03-5442370 פקסי': 03-5442375
Tel-Aviv, 40-42 Nema Tel-Aviv St., P.O.B 300, 61002, Tel: +972-3-5442370 Fax: +972-3-5442375
E-Mail: lm@lm-adv.co.il דואר אלקטרוני:

תאריך: 19/08/2015 Date:

לכבוד
מר אריק בכר
מזכ"ל מועצת העיתונות בישראל

א.נ.,

הנדון: תלונת שותפות במאגר תמר נגד "דה מרקר"

תיק מס' 44/2015

להלן תגובת מרשנו, עיתון "דה מרקר", לתלונה הנדונה.
הגם שהתלונה הוגשה כנגד העיתון בלבד, ולא כנגד העיתונאי שחיבר את הכתבה, מר אבי בר-אלי, ביקשני
מר בר-אלי לצרף לתגובת העיתון את תגובתו האישית, וזו מצורפת כנספת א' לתגובת העיתון.

התייחסות כללית:

1. אין בסיס לטענות הסרק של המתלוננים נגד עיתון "דה מרקר".
2. התלונה נועדה להשתיק ביקורת עיתונאית בנושא ציבורי וחשוב מאין כמותו, הנוגע לכל איש ואישה בישראל.
3. כפי שיובהר בהמשך דברינו, בהיעדר עבירה אתית מובהקת יש לדחות מכל וכל את הניסיון שעושים המתלוננים להפוך את מועצת העיתונות לועדת חקירה ו/או לצנזר.

הטענה לפיה הפרסום (כביכול) שקרי ומפר את סעיף 4א' לתקנון האתיקה:

4. האמור בכתבות נכון ומשקף נכוחה את האמת המהותית. המתלוננים נטפלים ל"אי דיוקים" (כטענתם) אך אלה עוסקים בפרטי לוואי ולא במהות.

5. בעבר כבר נקבע בפסיקתו של בית הדין הנכבד לאתיקה כי מן הראוי להתרכז בעובדות המהותיות: **"... לא כל השמטה או טעות בשיקול דעת, עולים כדי הפרה החובה האתית לנאמנות לאמת"** (תיק 5/2010 המרכז הרפואי ע"ש שיבא נ' מערכת התכנית "עובדה" ערוץ 2).
6. המתלוננים מלינים על שתי כתבות, מתאריכים 28.5.15 ו-8.7.15. להלן נדון בכל אחת מהן:
7. טענת המתלוננים לפיה הפרסום "אינו אמת" נטענת בסתמיות ובעלמא.
8. המתלוננים לא הציגו ולו ראשיתה של תשתית ראייתית עובדתית לביסוס טענתם לפיה האמור בפרסום אינו אמת (כביכול).
9. בנסיבות אלה, לא מתקיימת הפרה של כלל 4א' לתקנון האתיקה המקצועית של העיתונות [להלן: **"תקנון האתיקה"**], הקובע: "לא יפרסמו עיתון ועיתונאי בידעין או ברשלנות דבר שאינו אמת, אינו מדויק, מטעה או מסולף".
10. בהיעדר תשתית עובדתית, ולו מינימלית, לטענה העומדת בבסיס התלונה - דין התלונה להיגנו על הסף.

טענת המתלוננים כי תגובתם לא הובאה והדבר עולה כדי הפרה של ס' 5א' לתקנון

האתיקה:

11. כלל 5א' לתקנון האתיקה קובע כי "לפני פרסום ידיעה כלשהי, יבדקו העיתון והעיתונאי את נכונותה במקור המהימן ביותר ובהירות הראויה לפי נסיבות העניין".
12. העיתון פרסם את הכתבות לאחר בדיקת העובדות מול הגורמים הרלוונטיים ודי בעיון בלשונו של סעיף 5א' שצוטט לעיל על מנת לקבוע כי אין הוא רלוונטי לתלונה כלל ועיקר.
13. ויודגש - הצורך בהבאת תגובה אינה בגדר חובה אבסולוטית. לראיה - כלל 7א' לתקנון האתיקה קובע כי **"במקרים המתאימים, כאשר אדם או ארגון עלולים להיפגע מהפרסום, יש לבקש את תגובתם לפני הפרסום, תוך מתן הזדמנות הוגנת לתגובה ופרסומה"**.
14. כפי שיובהר להלן, בענייננו בשתי הכתבות לא חלה החובה לבקש תגובה מהמתלוננים:
- 14.1. בכתבה הראשונה לא נדרשה תגובת המתלוננים משום שהיא עסקה בסיקור של הסכם שדווח לבורסה ע"י המתלוננים עצמם. האמירה היחידה בכתבה החורגת מסיקור של הדיווח לבורסה היא, שהמחיר שנקבע ליחידת גז חורג מהמחיר המרבי שנקבע ע"י רשות החשמל. אלא שלית-מך-דפליג כי עובדה זו נכונה, אינה במחלוקת, ובנסיבות אלה אין חובה להביא תגובה!
- 14.2. בכתבה השנייה לא נדרשה תגובת המתלוננים בשל העובדה שכתבה זו עסקה בביקורת על מדיניות רכש הגז של חברת החשמל, ולא במתלוננים. בנסיבות אלה התשובה אשר נדרשה היא זו של חברת החשמל, וזו קיבלה הזדמנות נאותה להגיב.

טענת המתלוננים לפיה הסיקור של עיתון דה-מרקר "מגמתני" (כביכול) תוך הפרה של

סעיף 6ג' לתקנון האתיקה:

15. מדובר בטענת סרק נטולת בסיס. היקף הסיקור, עליו מלינים המתלוננים, נגזר מהעניין הציבורי סביב מאגר הגז. כידוע, מדובר במשאב טבע ציבורי מהגדולים והחשובים במדינה. העיתון ממלא את חובתו העיתונאית ומדווח לציבור אודות התרחשויות שנוגעות למשאב ציבורי זה.

16. די בציון מיהותם של הגורמים רמי הדרג העוסקים בסוגיית הגז – לרבות ראש הממשלה – כדי לשקף את היקף הסיקור העיתונאי הנגזר והמתבקש מחשיבות הנושא.
17. תעיד על כך גם הטבלה שצורפה ע"י המתלוננים עצמם, לפיה שורה ארוכה של כלי תקשורת חשובים נוספים מקצים נפח סיקור דומה לסוגיית הגז. כך למשל, רשת ב' של קול ישראל הקצתה נפח סיקור רחב אף יותר מזה של עיתון דה-מרקר.
18. מכל מקום, המתלוננים לא הציגו בדל ראיה לביסוס טרונייתם בדבר סיקור מגמתי (כביכול). ויודגש: מבין כ-400 פרסומים שהופיעו בעיתון (בהסתמך על הטבלה שצורפה ע"י המתלוננים), המתלוננים מעלים טענות, שאינן אלא **זוטי דברים**, כלפי שני פרסומים בלבד. עובדות אלו מצביעות על סיקור מקצועי, הוגן וללא הטיה, שלא נפל בו רבב. די בכך על מנת לקבוע שדין תלונה זו להידחות על הסף.
19. יש להוסיף כי לאור **כלל 2 לתקנון האתיקה** - "חופש העיתונות ואחריותה המקצועית", המדגיש את חשיבות היות העיתונאי נאמן לחופש העיתונות ולזכות הציבור לדעת, פעלו הנילונים בנאמנות לשם אינטרס חברתי מהותי - הוא זכות הציבור לדעת.

טענת המתלוננים בדבר סירוב העיתון להתנצל ו/או לפרסם תיקון בניגוד (כביכול) לסעיף 7 לתקנון האתיקה:

20. **כלל 7 לתקנון האתיקה** קובע כי "טעויות, השמטות או אי דיוקים שהם מהותיים בפרסום עובדות, יש לתקן במהירות, בהגינות ובהבלטה הראויה ביחס לפרסום המקורי".
21. העובדות המהותיות שפורסמו משקפות את האמת המהותית ולא היתה הצדקה עניינית לפרסם התנצלות או לתקן את האמור בכתבות. למען הזהירות יטענו הנילונים כי גם אם נפל אי דיוק בפרט מסוים בכתבה, הרי שמדובר בפרט לוואי שאינו מהותי, ועל כן אין חובה לתקנו.
22. סעיף 7 לתקנון קובע מפורשות כי החובה לפרסם התנצלות/תיקון חלה רק לגבי "טעויות, השמטות או אי דיוקים שהם **מהותיים**...". מלשון הסעיף עולה בבירור כי לא כל אי דיוק מחייב פרסום של תיקון או התנצלות. כך למשל, כאשר אי הדיוק הנטען מתמצה בפרט לוואי או בניואנס כזה או אחר אין חובה לפרסם תיקון או התנצלות.

טענת המתלוננים כי האמור בכתבה מיום 28.5.15 אינו אמת:

23. בכתבה מיום 28.5.15 צוין כי בחודש מאי נחתמו חוזים עם שלוש תחנות כוח במחיר החורג מהמחיר שאושר ע"י המדינה.
24. האמור בכתבה ובכותרותיה נכון ומדויק. ביום 25.3.15 רשות החשמל פרסמה הודעה רשמית כי לא תאשר שלושה הסכמי גז שנחתמו בין שותפות מאגר תמר לבין שלוש תחנות כוח פרטיות והוגשו לאישורה. כמו כן, הרשות קבעה רף עליון למחיר הגז שבו תכיר מעתה. הודעה לעיתונות על החלטת הרשות מיום 25.3.15 מצ"ב ומסומנת כנספח ב'.
25. בעקבות החלטת רשות החשמל, נאלצו תחנות הכוח פרטיות לפתוח במשא ומתן מחודש מול שותפות מאגר תמר ולחתום על חוזים חדשים. חוזים אלו נחתמו בסמוך למועד פרסום הכתבה. דיווח לבורסה על חתימת חוזה מול תחנת הכוח במתקן ההתפלה שורק מיום 18.5.15 מצ"ב ומסומן כנספח ג'.
26. **הגם שתנאיהם המסחריים של החוזים המחודשים שופרו, המחיר שנקבע בהם חורג מהתקרה שנקבעה ע"י רשות החשמל. מדובר כאמור בעובדה נכונה, ולכך התייחסה הכתבה.**

טענות המתלוננים כי האמור בכתבה מיום 8.7.15 אינו אמת:

27. מדובר בכתבה שבמרכזה ביקורת על מדיניות רכש הגז של חברת החשמל. הביקורת בכתבה זו מתמקדת בחברת החשמל.
28. הכתבה אינה משמיעה טענות כלפי המתלוננים (השותפות במאגר תמר), אלא כלפי הממשלה וחברת החשמל. לא נטען בכתבה כי חברת החשמל חויבה ב-TOP של 80%, אלא כי "הבור התזרימי שעמו תידרש חברת החשמל להתמודד כבר בתוך חודשים נותר בעקבות הסכמתה לשיעור Take or Pay **גבוה יחסית**".
29. לפי הכתבה, היחס בין כמות הגז המינימלית שהתחייבה חברת החשמל לרכוש, לבין הכמות המקסימלית שתוכל לרכוש (שיעור ה-TOP) גבוה ביחס לעולם. הנתון של שיעור TOP התחלתי של 40% נלקח מתוו"ד של יועץ בעל מומחיות בינלאומית בתחום הגז, מר סרגיו אסקרי (Sergio Ascari), שהוזמנה לבקשת רשות החשמל ופורסמה על ידה **ומטעמה**, באשר לתמונת המצב שעלתה ביחס להסכמי הגז (שיעור ה-TOP העכשווי של 80% נלקח מאותה חוות דעת). הטבלה הסוקרת את שיעורי ה-TOP, המופיעה בחוות דעתו של המומחה מצ"ב ומסומנת **כנספח ד'**.
30. המתלוננים מלינים על כך שהאמירה לפיה "TOP כמו זה שנהוג בשוק הגז הישראלי נחשב חריג בעולם" לא הושמעה מפיו של המומחה, וזוהי טענת סרק סמנטית גרידא. אכן, המומחה לא ציין מילים מדויקות אלה, אך הוא לא חסך בביקורת על שיעור ה-TOP הגבוה והחריג.
31. במצגת שהוצגה ע"י המומחה לגורמים בכירים רלוונטיים בממשלה, הוא התייחס לנושא:
"In most supply contracts in the world, consumers bear quantity risk (Take or pay) and suppliers bear price risk (market prices)
In Israel, the indexation to CPI plus floor prices eliminates supplier price risk – no relations to market conditions
 וכך גם:
- "High TOP per each individual IPP may further increase gas costs, as there may be quantities included in TOP that the market cannot consume"*.
32. אף במכתב מיום 15.12.14 ששיגרה גבי אורית פרקש-הכהן, יו"ר רשות החשמל, לראש הממשלה, מר בנימין נתניהו ולשר האנרגיה מר סילבן שלום, היא התייחסה למסקנות שעולות מחוות דעת המומחה וציינה:
- "מגבלות הכמות בהסכמי הגז הנוכחיים מטילות על הרוכשים, יצרני החשמל, חסמי מימון חריגים וחשש לעלויות עודפות שקשה לגדרם"** (ההדגשות במקור).
- מכתבה של גבי אורית פרקש-הכהן מיום 15.12.14 מצ"ב ומסומן **כנספח ה'**.
33. בכל מקרה, ולמען הזהירות, טעות סמנטית זו אותרה עוד לפני שקיבלו הנילוונים את מכתב ההתראה לידיהם, והפסקה הנדונה הוסרה מהכתבה באתר האינטרנט. הכתבה המתוקנת מצ"ב ומסומנת **כנספח ו'**.

34. נושא נוסף בו עסקה הכתבה הוא האפשרות של המתלוננים למכור גז שחברת החשמל לא תשתמש בו (אבל כבר שילמה עליו) פעם נוספת. לטענת המתלוננים, אין אמת בטענה זו. באשר לטענה של אפשרות למכירת גז "כפולה" ע"י שותפות מאגר תמר, הנילונים יצינו כי השותפות מורשית למכור גם גז "ווירטואלי". בשל העובדה שקיבולת הצינור מוגבלת, אי ניצול גז ע"י חברת החשמל יותיר מקום בצינור ללקוח אחר לרכוש. בפועל, מדובר באפשרות למכירה כפולה של אותו מקום בצינור.
35. בישיבה של ועדת הכלכלה של הכנסת מיום 8.7.15 הודה מר יפתח רוך-טל, יו"ר דירקטוריון, חברת החשמל כי "בנסיבות של המצב הנוכחי במשק החשמל והצרכים של חברת החשמל בהחלט ייתכנו עודפים ב-take-or-pay של חברת החשמל" (ראה עמוד 14 לפרוטוקול הישיבה).
- לאור האמור לעיל, מתבקשת מועצת העיתונות לדחות על הסף את תלונתה של השותפות במאגר תמר.

בכבוד רב,

תמיר גליק, עו"ד

לכבוד

אריק בכר, מזכ"ל

מועצה העיתונות בישראל

הנדון: תלונתן של השותפות במאגר הגז הטבעי תמר

1. בתחילת 2011, 48 שעות לפני מועד ההצבעה על אישורו של חוק מיסוי רווחי נפט (חוק ששינסקי), גיליתי בשעת בוקר את רכבי הפרטי מרוסק בחנייה במרכז תל אביב – מקרה שכפה עליי עיסוק בפרוצדורות משטרתיות, ביטוחיות וטכניות אחרות. אלה כמעט והפריעו את תוכניותיי לסקר את מופע הלחצים לכיפופו של החוק, בגיליונות העיתון האחרונים שלפני ההצבעה.
  2. בדצמבר אותה שנה, 48 שעות לפני שדירקטוריון חברת החשמל הצביע ברוב קולות על אישור חוזה רכש הגז מול מונופול תמר – אוימתי על ידי נציג חברות הגז בהגשת קובלנה פלילית, אם אוסיף לפרסם את הטענות לסכנות שטמונות בו. לימים, אמנם נפתח החוזה למקצה תיקונים – וכיום שוב עומד שינויו על הפרק, לאחר שהתחוררו המחדלים הקשים שליוו את כתיבתו.
  3. לאור ניסיון העבר, סביר היה לצפות ל"שפך" שיישלף ברגע האחרון גם הפעם. זאת, לקראת מועד ההצבעה הדרמטית בכנסת, על אישור מתווה הפשרה השנוי המחלוקת מול מונופול הגז, שנקבע ל-28 ביולי. ואמנם, ב-26 ביולי נחת על שולחני מכתבכם הנדון.
  4. כידוע, מכתב התלונה מבוסס על טענות שכבר הועלו בפני העיתון, נדחו על הסף, וזכו לתחייה דווקא בעיתוי רגיש זה. צר לי לפיכך על השימוש הציני לכאורה שנעשה במוסד מועצת העיתונות כדי לרפות ידי עיתונאים. זאת, דווקא ערב הכרעות לאומיות שדורשות ליוויה של עיתונות ביקורתית, עצמאית וחפה מלחצים.
  5. לציון, כי לפי הנתונים שהציגו המתלוננות עצמן, מתוך יותר מ-400 אייטמים שעסקו בשוק הגז ב-TheMarker – רק בשניים נפל לטענתן רבב. זאת ועוד, כבר בפנייתן אל מועצת העיתונות, חזרו בהן חברות הגז מרוב הטענות המקוריות שהעלו בעבר – ונותרו דבקות במיעוטן, שאף הוא הופרך. די בכך כדי להעיד על ניסיון לכאורה להלך אימים בתואנות שווא.
  6. אף שהפנייה המטרידה בעיתוי האמור לא הפתיעה – גררה זו בכל זאת אכזבה מסוימת, שאותה אבקש להסביר. במשך שש שנות סיקורם השוטף של כשלי שוק הגז הטבעי – כשלים שאין חולק על קיומם ועל הצורך בתיקונים – מעולם לא התוודעתי לקיומה של מועצת העיתונות: לא כשחברות הגז ניהלו קמפיין "שחור" וחסר תקדים באלימותו נגד המצדדים בעבודתה של ועדת ששינסקי, לא כשהופצו הקריקטורות שביקשו לגזור גזירה שווה בין TheMarker ל-Der Strumer, לא כשהעיתון היה שרוי תחת מכבש לחצים קשה, וגם לא כשהנפכתי אני מושא למתקפות, גידופים והשתלחויות – באחרונה אף מעל גלי האתר.
- אין בי ציפייה לתמיכה בעיתונאים שמשלמים מחיר על שפעלו להצדיק את הזכות שניתנה בידיהם לחתור לשינוי – אך ודאי שאיני מצפה כי יש מי שיפעל לעורר בלבם ספק דווקא ברגע האמת.

אבי בר-אלי

הודעה לעיתונות

רשות החשמל קיבלה החלטה סופית: לא מאשרת את עלויות הסכמי הגז שהוגשו לאישורה. קובעת רף עלויות עליון לעלויות שתטיל על הציבור בגין גז.

מליאת רשות החשמל, בראשות עו"ד אורית פרקש-הכהן, קיבלה אמש החלטה סופית ביחס להסכמי הגז החדשים שהונחו בפניה. המדובר בחוזים שנחתמו בין יצרני חשמל פרטיים לבין מונופול הגז תמר ואשר הוצגו לרשות לצורך הכרה בעלויות.

בהחלטתה קובעת הרשות לחשמל מחיר הגז המוכר על ידה שתסכים לגלגל על הציבור לתקופה של כשני עשורים בגין כל הסכם. המדובר בטווח עלויות שבין כ-\$5.35- ושלא יעלה על \$6.25 בתום התקופה, בדומה להחלטת הרשות ביחס לעסקת האופציה של חח"י ובאופן שתואם את המלצת היועץ הבינלאומי שאת שירותיו שכרה הרשות מר סרגיו אסקרי. זאת, לעומת ההסכמים שהונחו בפניה אשר מחירי הגז התפתחו במסגרתם עד רמה של כ-\$8 בתום התקופה.

החלטה זו התקבלה בהמשך לפניית יו"ר הרשות עו"ד פרקש הכהן לממשלה בפניה לטפל בסוגיית מבנה משק הגז, בצירוף דו"ח ייעוץ בינלאומי שהוכן לרשות בנושא. בנוסף, ההחלטה מתפרסמת לצד ובהמשך להחלטת הרשות מינואר האחרון (נספח א להחלטה), במסגרתה הודיעה הרשות כי היא מסרבת לגלגל על הציבור את עלויות הסכמי הגז האחרונים שהונחו בפניה, תוך שהציפה את הכשלים בהסכמי הגז הנוכחיים שהיו צמודי מדד פלוס אחוז לשנה. בהחלטה האמורה ציינה הרשות כי:

"עמדת הרשות היא כי הכרה כאמור בעלות הסכמי הגז אינה עולה בקנה אחד עם הסדרת המשק לטובת הציבור, הבטחת יעילות ואיכות משק החשמל, יצירת תנאים לתחרות וכן מזעור עלויות".

על פי ההחלטה, הרשות קובעת עלות שנתית שתוכר על ידה לאורך תקופת הסכמי הגז כמפורט לעיל, לצרכי ריסון הסיכון של התפתחות המחיר והגנה על רוכשי הגז.

רשות החשמל היא הרשות שקובעת את תעריפי החשמל שמשלם הציבור, לרבות את התשלומים שישולמו ליצרני חשמל פרטי, ובמסגרתם עלויות הסכמי הגז, המשמשים ליצור חשמל בישראל ומכאן נגיעתה באישור הסכמי הגז. לפיכך, כבר בשנת 2012 הרשות קיבלה שתי החלטות בהן קבעה את העלות הנורמטיבית של מחיר הגז המוכר ליצרנים פרטיים.

להחלטת הרשות מצורף אף מכתבו של הממונה על התקציבים באוצר, מר אמיר לוי, בשם הצוות הממשלתי העוסק בחודשים האחרונים בנושאי מבנה משק הגז, במענה להתייעצות שקיימה הרשות מולו בנושא. המכתב תומך בהחלטתה של הרשות שלא לאשר במלואן את עלויות הסכמי הגז במתכונת שהונחה בפניה, וכפי שמצויין במכתב הממשלתי, עמדה זהה אף הוצגה מטעם המדינה לספקי הגז בדיונים שהתקיימו עימם בנושא זה.

יו"ר רשות החשמל, אורית פרקש-הכהן: "המדובר בהחלטה השומרת על האיזון העדין בין המשך קידום משק חשמל תחרותי ויעיל, לבין שמירה על טובת הציבור, אשר נושא בעלויות הסכמי הגז. אנו מקווים כי כלל הגורמים הממשלתיים הרלבנטיים ימשיכו בטיפול המאומץ בסוגיה, בראיה ממשלתית כוללת"

יצויין כי הפער בין העלויות המוכרות על פי החלטת הרשות לבין העלויות לפי ההסכמים שהונחו במקור בפני רשות החשמל מוערך בכמיליארד שקלים שייחסכו לציבור.

לפרטים עיתונאים נוספים:

נורית פלטר איתן

02-6217108

דלק קידוחים - שותפות מוגבלת

(להלן: "השותפות")

18 במאי, 2015

לכבוד	לכבוד
הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ	רשות ניירות ערך
רח' אחוזת בית 2	רח' כנפי נשרים 22
<u>תל-אביב</u>	<u>ירושלים</u>

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיידי בדבר עסקה עם בעל השליטה בשותף הכללי

בהתאם לתקנה 37א(6) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970, מתכבדת השותפות להודיע כי ביום 18 במאי 2015, החליט דירקטוריון דלק ניהול קידוחים (1993) בע"מ, השותף הכללי בשותפות (להלן: "השותף הכללי"), לאשר התקשרות של השותפות יחד עם יתר השותפים בחזקת תמר (להלן: "המוכרים" ו-"פרויקט תמר", בהתאמה) בתיקון להסכם מיום 8.3.2014 לאספקת גז טבעי עם איי.פי.פי דלק שורק בע"מ (להלן: "הסכם האספקה" ו-"הרוכשת", בהתאמה), חברה הנשלטת (בעקיפין) על-ידי קבוצת דלק בע"מ, בעלת השליטה (בשרשרת) בשותף הכללי בשותפות (להלן: "התיקון"), אשר עיקריו מפורטים להלן:

פרטי ההתקשרות

במסגרת התיקון, נדחה המועד הצפוי להתחלת האספקה לפי הסכם האספקה לתחילת הרבעון השלישי של שנת 2016. כמו כן, נקבע בתיקון כי מחיר הגז בהסכם יוצמד לתעריף הייצור המשוקלל כפי שיקבע מעת לעת על-ידי הרשות לשירותים ציבוריים-חשמל וכולל מחיר "רצפה", והכל בהתאם לנוסחה שנקבעה בהסכם האספקה. לפרטים אודות תנאי הסכם האספקה, ראו הדוח המיידי של השותפות מיום 9.3.2014 (מס' אסמכתא: 2014-01-008481).

המוכרים מעריכים כי לאחר התיקון היקף ההכנסות המצטבר ממכירת גז טבעי לרוכשת (ביחס ל-100% מהזכויות בפרויקט תמר) בתקופת הסכם האספקה (וזאת בהתבסס על הערכת השותפים לגבי מחיר וכמות הגז הטבעי שתירכש במהלך תקופת האספקה), עשוי להסתכם בכ-670 מיליון דולר ארה"ב. יובהר כי ההכנסות בפועל יגזרו ממכלול גורמים, לרבות כמויות הגז שתירכשנה בפועל על-ידי הרוכשת והשינוי בפועל בתעריף הייצור המשוקלל.

אזהרה בגין מידע צופה פני עתיד

ההערכות דלעיל ביחס להיקף הכספי הכולל של הסכם האספקה לאחר התיקון ותחילת מועד האספקה על פי ההסכם מהוות מידע צופה פני עתיד כמשמעותו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, אשר אין כל ודאות כי יתממש, כולו או חלקו, והעשוי להתממש באופן שונה מהותית, וזאת עקב גורמים שונים לרבות עקב אי התקיימות התנאים המתלים, כולם או חלקם, שינויים בהיקף, בקצב ובעיות צריכת הגז הטבעי על ידי הרוכשת, מחיר הגז שיקבע בהתאם לנוסחה הקבועה בהסכם האספקה, תעריף הייצור המשוקלל וכיוצא"ב.

תמצית נימוקי דירקטוריון השותף הכללי לאישור ההתקשרות

דירקטוריון השותף הכללי סיווג את ההתקשרות בהסכם לאחר התיקון כעסקה שאינה חריגה, בהיותה בתנאי שוק (בשל סבירות המחירים שנקבעו בתיקון להסכם האספקה לעומת מחירים שנקבעו בהסכמים אחרים שהשותפות הינה צד להם, בשל העובדה כי עובר להתקשרות בתיקון הציעו שותפי תמר לרכוש ולשני יצרני החשמל האחרים לתקן את ההסכמים עליהם חתמו באחת משתי דרכים תוך מתן זכות הבחירה לרכוש¹, וכן בשל העובדה שההתקשרות בהסכם נעשית על-ידי כל שותפי תמר לרבות השותפות בתנאים שווים, בשים לב לחלקם היחסי בפרויקט, כאשר לשותפות אין שליטה בפרויקט תמר), במהלך העסקים הרגיל, ובשל כך שאין בה כדי להשפיע באופן מהותי על רווחיה של השותפות, רכוש או התחייבויותיה ולאחר שדירקטוריון השותף הכללי קבע כי ההתקשרות הינה לטובת השותפות.

לאור האמור לעיל, אושרה ההתקשרות האמורה בדירקטוריון השותף הכללי בלבד.

השותפים בפרויקט תמר ושיעור אחזקותיהם הינם כדלקמן:

36%	Noble Energy Mediterranean Ltd.
28.75%	ישראלמוק נגב-2, שותפות מוגבלת
15.625%	אבנר חיפוש נפט - שותפות מוגבלת
15.625%	דלק קידוחים - שותפות מוגבלת
4%	דור חיפוש גז - שותפות מוגבלת

בכבוד רב,

דלק ניהול קידוחים (1993) בע"מ
השותף הכללי בדלק קידוחים - שותפות מוגבלת
על-ידי:
גדעון תדמור, יו"ר הדירקטוריון
ויאסי אבו, מנכ"ל

¹ יצוין כי התיקון להסכם עם הרוכשת נעשה במקביל לתיקונים בהסכמי רכישת גז טבעי בין שותפי תמר לבין שני יצרני חשמל פרטיים נוספים שהינם צדדים שלישיים בלתי קשורים לשותפות. כן יצוין, כי עובר להתקשרות בתיקונים להסכמים האמורים, הציעו שותפי תמר לכל אחד מיצרני החשמל הפרטיים (לרבות הרוכשת) לתקן את ההסכם שנחתם עימם באחת משתי דרכים, כאשר הרוכשת בחרה לתקן את ההסכם כמפורט בדוח זה, בעוד ששני יצרני החשמל האחרים תיקנו את ההסכמים עימם בדרך השניה שהוצעה.

best experiences of the advanced economies - would eventually solve the problem of monopoly exploitation of Israeli gas and its customers.

Main contractual conditions of the Tamar contracts for IPPs

IPP's gas contracts terms	Currently	Beginning 2014	2012	2009(before Shishinski)-Letter of intent	2009 and before
Basic price	5.8\$	5.7\$	5.66\$	Around 5\$	3.7\$
Indexation	CPI+/-1%	CPI+/-1%	Electricity generation average cost	Electricity generation average cost	Fuels (defining basic price)+Electricity generation average cost
Ceiling	CPI has maximum limit	CPI has maximum limit	No	No	4\$ for fuels element
Floor	CPI has minimum limit	CPI has minimum limit	4.7\$	No	3.4\$
TOP	80%	80%	60-70%	50%	40%
Gas suppliers	1	1	1	1	Mainly EMG
Reduction of quantities	50% ACQ reduction from year 5	50% ACQ reduction from year 5	50% ACQ reduction from year 5	No	
Gas supplier	Tamar	Tamar	Tamar	Tamar	Mainly EMG

Wholesale gas market regulatory experiences in the world.

Several case studies have been examined, with the analysis following as far as possible a common scheme for all countries, investigating the regulatory framework, the nature of the Regulator, the scope, methodology and main parameters of the regulation of prices and ancillary conditions, and the prevailing price levels. The Study has considered these countries: U.S.A; Brazil; Argentina; Europe (overview and selected Member States: Italy, France, Netherlands); Algeria; Nigeria; Egypt; Russian Federation; China; India; New Zealand.

There is a world tendency towards deregulation of gas prices, starting from the wholesale level and from larger customers. However, most countries retain some form of regulation for residential and other small customers (mostly the commercial sector and public services) and in many cases even wholesale markets are not open and wholesale prices are also regulated.

Most countries that are importers of gas have moved from different kinds of wholesale price regulation to wholesale market price based (*hub based*).

Most countries that are exporters (other than European, New Zealand, and the U.S.) are still under different kinds of wholesale price regulations but most of them have gas monopoly.

כ"ג כסלו, תשע"ה
15 דצמבר 2014
סימוכין: 00950814

לכבוד
מר בנימין נתניהו
ראש הממשלה וממלא מקום שר האוצר

מר סילבן שלום
שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

שלום רב,

**הנדון: הסכמים לרכישת גז טבעי שהוגשו לאישור עליונות בפני רשות החשמל -
כשל שוק במשק הגז בישראל**

מתוקף תפקידי כיושבת ראש הרשות לשירותים ציבוריים (חשמל) (להלן: "הרשות"), הריני פונה אליכם בנושא שבנדון, שהוא בעל חשיבות ציבורית עליונה.

הרשות מלווה בשנים האחרונות שני מהלכים בעלי משמעות היסטורית למשק החשמל ולכלכלה בישראל. האחד - פתיחתו של משק החשמל בישראל ליצור חשמל פרטי, והשני - גילוי הגז הטבעי במימיה הכלכליים של ישראל.

התועלות הרבות שיש למהלכים אלה לציבור צרכני החשמל, למשק החשמל ולכלכלת ישראל, ידועות.

יחד עם זאת, אני רואה צורך להתריע בפניכם על השלכות כשל השוק החמור שהתהווה במשק הגז בישראל. כשל אשר הולך ומחמיר ואשר פגיעתו בטובת הציבור רבה, בשל התבססות מונופול "תמר" ו"לוויתן" כספק גז יחיד למדינת ישראל.

בשנים האחרונות מונחים ל"אישור" על שולחנה של הרשות לחשמל הסכמים לרכישת גז טבעי, אשר נחתמים מעת לעת בין ספקית הגז המונופולית "תמר", לבין חברת החשמל לישראל ויצרני חשמל פרטיים. תקופת ההסכמים היא עד עשרים שנה והיקפם הכספי עומד על כ-200 מיליארד ₪.

הסכמים אלה צפויים להשפיע בשיעור משמעותי על תעריף החשמל לציבור בישראל בעשורים הבאים; הם צפויים, בדומה, להשפיע מהותית על יוקר המחיה (החשמל הוא אחד הרכיבים הבולטים בהשפעתו על מדד המחירים לצרכן, הן במישרין והן בעקיפין בשל השפעת התייקרותו על תשומות נוספות ורבות במשק); הסכמי הגז ישפיעו השפעה מכרעת על מידת התחרותיות וכושר היצוא של התעשייה בישראל; ולבסוף, תנאי הסכמי הגז משליכים באופן ישיר על יכולת רשות החשמל לייצר רגולציה שתפתח תחרות ראויה בתחום הייצור במשק החשמל בעשורים הבאים.

בשל המציאות המונופולית שהתגבשה בתחום אספקת הגז הטבעי בישראל, הסכמי הגז אשר הונחו על שולחן הרשות לחשמל מבטאים תנאים שאינם מקובלים במשקי גז תחרותיים, ובפרט, חלוקת סיכונים לא מאוזנת לטובת ספק הגז. ספק הגז מגלגל על צרכניו הן את סיכון הכמות והן את סיכון המחיר, בניגוד למקובל. כל זאת, כאשר רוכשי הגז הטבעי (יצרני החשמל וחברת החשמל) חסרי יכולת לנהל משא ומתן אמיתי על תנאי ההסכמים.

ברקע דברים אלה, פנתה הרשות לחשמל ליועץ בעל מומחיות בינלאומית בתחום הגז, לצורך קבלת התייחסות לתמונת המצב הבעייתית שעלתה בפניה ביחס להסכמי הגז.

מחוות הדעת עולה התמונה הבאה:

1. **מחיר הגז על פי הסכמי הגז בישראל מצוי, כבר כיום, בצד הגבוה ביחס למחירי גז במדינות אחרות שהן יצואניות גז בדומה לישראל;**
2. מחירי הגז הטבעי על פי ההסכמים הם במגמת עליה מתמדת לכל תקופת ההסכם, ללא כל קשר למציאות הכלכלית במשק הגז העולמי;
3. מנגנון הצמדת מחיר הגז בהסכמים הנוכחיים מנציח מגמה זו לשני העשורים הקרובים, שכן הסכמי הגז צמודים למדד המחירים לצרכן האמריקאי והישראלי, בתוספת אחוז לשמונה שנים, במנותק ממנגנוני הצמדה מקובלים בעולם ומהתנהגות משקי גז בעולם;
4. במרבית הסכמי הגז קיימים מחירי מינימום בלבד, כהגנה לספק הגז, בעוד שאין מחירי מקסימום, כהגנה לצרכן.
5. **תנאיהם המסחריים של הסכמי הגז בישראל הולכים ומחמירים, וכך גם חלוקת הסיכונים בין ספק הגז לצרכניו.** ספק הגז למעשה מגלגל סיכונים שמקובל שישא בהם על רוכשי הגז וכתוצאה מכך, על צרכני החשמל וכלכלת ישראל.
6. התשוואות בפרויקטים לספק הגז במצב הקיים חורגות באופן משמעותי מהמקובל בעולם ומתחזית הממשלה, במסגרת וועדות שעסקו בנושא (כגון ועדת ששינסקי), באופן שמקנה יתרון עצום לבעלי המאגרים "תמר" ו"לווייתן" בהתמודדות מול מתחרים פוטנציאליים נוספים (אם יהיו). במצב זה קיים חשש כי מתחרים נוספים יירתעו מלהכנס לענף וכי גם אם יימצא מתחרה כלשהו שיחליט להיכנס לענף, הרי ש ספק רב אם מחירי הגז ירדו.
7. תנאי ההסכמים פוגעים בתחרות במשק החשמל וביכולת הציבור בישראל ליהנות מפירותיה. **מגבלות הכמות בהסכמי הגז הנוכחיים מטילות על הרוכשים, יצרני החשמל, חסמי מימון חריגים וחשש לעלויות עודפות** שקשה לגדרם. חסמים אלה מייצרים לחצים כבדים על רשות החשמל - המחויבת לקדם יצור חשמל פרטי במשק החשמל - להגביר את ההגנות הניתנות ליצרנים אלה, על חשבון הציבור, באופן של אישור מלא של ההסכמים לעשרים שנה.

חוות הדעת סקרה מספר רב של משקי גז משמעותיים בעולם. היא מציינת את שידוע לנו והוא כי נדרש טיפול ממשלתי דחוף, בדרגים הגבוהים ביותר של מקבלי החלטות המדיניות, בכשל החמור במבנה שוק אספקת הגז בישראל.

בנוסף, כל עוד כשל זה אינו מטופל ולא מתממשת תחרות באספקת הגז לישראל, ממליצה חוות הדעת על התערבות מיידית בהסכמי הגז הקיימים, לטובת הציבור, כפי שנעשה בעולם במקרים דומים.

אין המדובר על המלצה לפיקוח על מחירים אגרסיבי, אשר נעשה במקומות אחרים, על בסיס עלויות פיתוח המאגר עצמו (cost based regulation). עורך חוות הדעת מודע היטב לחשש כי שיטת פיקוח כזו עלולה להרתיע משקיעים במאגרי גז נוספים. תחת זאת מציע היועץ התערבות מאוזנת יותר בהסכמי הגז הקיימים באמצעות מנגנון שמקשר אותם למחירי שווקי גז תחרותיים בעולם, הרלבנטיים לישראל (market based). כך, ייווצר איזון ראוי בין אינטרס הציבור לבין אינטרס ספק הגז הפרטי לתשואה נאותה, תוך אי פגיעה במשיכת מתחרים חדשים בתחום קידוחי הגז. ההצעה אף כוללת מחירי רצפה וגג שמטרתם הגנה על ספק הגז והצרכנים בהתאמה.

אבקש להדגיש כי הסכומים בהם מדובר מבחינת טובת הציבור הם בלתי נתפסים. הפחתה של דולר אחד ליחידת גז בהסכמי הגז הקיימים, צפויה לחסוך לציבור בין 1-1.4 מיליארד ש"ח בשנה. בנוסף, החיסכון הצפוי לציבור כתוצאה מהחלת מנגנון מחיר השוק המוצע על הסכמי הגז הקיימים מוערך, על פי חוות הדעת, בסכום עתק של עשרות מיליארדי שקלים עד שנת 2030.

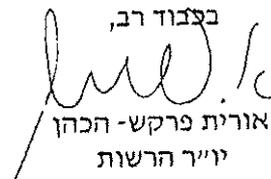
אני רואה לנכון לפנות ולבקש את התערבותכם בנושא זה, שהוא בעל חשיבות לאומית, בכלים העומדים לרשותכם. הרשות לחשמל מחויבת לפי חוק לבצע "בקרת עלויות" טרם שתאשר כל עלות אשר תושת על צרכני החשמל. מכאן, שהגם שסוגיה זו אינה מצויה בליבת עשיית רשות החשמל במצב דברים רגיל, הרי שנושא חריג זה מונח כרגע לפתחה, ואין היא רשאית להתעלם ממנו.

מניסיוני במשק החשמל, יש משמעות קריטית לטיפול מהיר בכשל שוק שנוצר ויפה שעה אחת קודם. כשל השוק, ככל שיתבסס ויתקבע, כפי שהתרחש ביחס לחברת החשמל, יהיה בלתי הפיך וקשה מאוד לשינוי.

מליאת הרשות נדרשת להחליט בסוגית ההכרה בעלויות הסכמי גז נוספים שהונחו בפניה בחודשים האחרונים וזו הסיבה לפנייתי אליכם בעת הזו.

הריני מצרפת לעיונכם את חוות הדעת של היועץ הבינלאומי וכן מצגת מסכמת בנושא, אשר הוצגה על ידי היועץ לגורמים מקצועיים בכירים רלבנטיים בממשלה. המדובר בנייר מקצועי מקיף, אשר מן הראוי שיהווה בסיס לדיון וחשיבה ממשלתית בנושא זה.

אני עומדת לרשותכם בכל ענין נוסף.

בצבד רב,

 אורית פרקש-הכהן
 יו"ר הרשות

העתקים:

חברי מליאת הרשות לחשמל - רו"ח מר אלי גוז, רו"ח הגבי מיכל שלמה
 מר הראל לוקר, מנכ"ל, משרד ראש הממשלה
 גבי יעל אנדרון, מנכ"לית, משרד האוצר
 גבי אורנה הוזמן-בכור, מנכ"לית, משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים
 מר אמיר לוי, הממונה על התקציבים, משרד האוצר
 מר אורי יוגב, מנהל רשות החברות הממשלתיות, משרד האוצר
 פרופ' דיוויד גילה, הממונה על ההגבלים העסקיים
 עו"ד אבי ליכט, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקאלי)
 גבי נורית גל, סמנכ"ל רגולציה וחשמל, רשות החשמל
 מר אלכסנדר ורשבסקי, יו"ר רשות הגז הטבעי, משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים
 מר אלון אטקין, הועדה לפיקוח על מחירי הגז הטבעי

בלעדי || הפצצה המתקתקת של חברת החשמל: תשלום לתמר 4 מיליארד שקל על גז שאינה זקוקה לו

דרישת מונופול תמר מלקוחותיו להתחייב מראש לתשלום של עד 80% מחוזי הגז היתה מסוכנת ■ הירידה בביקוש לחשמל במשק תפסה את חברת החשמל חסרת אונים, עם מחויבות לרכוש גז שהיא לא צריכה

07:08 08.07.2015 אבי בר-אלי

ההשלכות של הדרישות הדרקוניות בחוזים שהכתיב מונופול הגז של תמר במשק עשויות לפגוש את צרכני החשמל בישראל כבר בשנה הבאה - ובממדי ענק. ל-TheMarker נודע כי מ-2016 תיאלץ חברת החשמל לרכוש ממאגר תמר גז בכמויות גדולות - אף שלא תזדקק להן. זאת, מכיוון שהתחייבה בפני המונופול לרכוש מינימלי של גז על בסיס תחזית אופטימית מדי לביקושי חשמל במשק. לפי הערכות, חברת החשמל עשויה לשלם 200-300 מיליון דולר מדי שנה על גז שלא תצרוך מתמר, החל ב-2016 וכלה בסוף 2019 - כלומר 0.8-1.2 מיליארד דולר לכל התקופה (3-5 מיליארד שקל).

חברת החשמל מחפשת בשבועות האחרונים אחר דרכים להתמודד עם ההתחייבות או להשתחרר מכבליה. בין היתר, על ידי הכשרת אפיקים לשיווק של הגז המיותר לגורמים אחרים - או לפתיחה במשא ומתן מחודש מול מונופול תמר. כך, למשל, עשויה כניסת יצרני חשמל פרטי להפחית בחבות הרכישה של חברת החשמל - אך אפשרות זו נתקלה בקשיים שהערימו בעלי תמר.

בחודשים האחרונים הועבר המידע אודות העניין למשרדי הממשלה ולרשויות הרגולטוריות הרלוונטיות. ואולם באופן תמוה, לא נכלל הטיפול בכך במתווה הפשרה שגיבשה הממשלה מול מונופול הגז. יתרה מכך, חברת המונופול - דלק, נבל אנרג'י, ישראלקו ואלון גז - צפויות להרוויח אף יותר בזכות התחייבות חברת החשמל. זאת, מכיוון שהממשלה התירה להן לכאורה לנצל את הגז העודף שברשותן, למכור אותו ללקוחות אחרים - ובכך להרוויח פעמיים.

המונופול קם - חובת הרכישה הוכפלה

הבור התזרימי שעמו תידרש חברת החשמל להתמודד כבר בתוך חודשים נוצר בעקבות הסכמתה לשיעור Take or Pay גבוה יחסית - כלומר שיעור הגז בחוזה שעליו אמור הלקוח לשלם בכל מקרה, גם אם לא צרך את הגז.

כששוק הגז בישראל היה תחרותי, היה שיעור זה כ-40%. ואולם עם הפיכתו לשוק מונופוליסטי ב-2009, זינק שיעור ה-TOP שקבע מונופול תמר במשק, והגיע כיום ל-80%. שיעור גבוה כזה מבטיח לספק הגז עלויות מימון נמוכות יחסית - בזכות התחייבות לתזרים קבוע וגבוה יחסית. מנגד, הוא מגביל מאוד את גמישות הלקוחות בכלל - ויצרני החשמל בפרט - וחושף אותם לסיכונים גבוהים שמתומחרים בחשבון החשמל הציבורי.

חשש זה אומת על ידי משרד האוצר, שהודה כי מדובר בכשל שוק מהותי. עם זאת, האוצר נסוג מכוונתו לתקן את העיוות במסגרת המשא ומתן שנהל בחודשים האחרונים מול חברת הגז - וכעת, גולגל תפוח האדמה הלוהט חזרה לכיס הציבורי.

חוזת הגז המקורי שעליו חתמו שותפות תמר וחברת החשמל ב-2012 כלל מכירה של 42.5 מיליארד מ"ק (BCM) גז במשך 15 שנה. במסגרת חוזת בסיס זה, התחייבה חברת החשמל לשלם בחמש השנים הבאות עבור רכש של BCM 3.5, בשיטת TOP.

בצד הסכם בסיס זה, ניתנה לחברת החשמל אופציה חד-צדדית להכפלת כמות הגז הנרכש ל-99 BCM בסך הכל. המימוש פוצל לשני שלבים. באפריל 2013 הודיעה חברת החשמל כי בחרה לממש אופציה ראשונה להגדלת כמות הגז שאותה תרכוש עד 2020. במסגרת מימוש אופציה זו, גדל שיעור ה-TOP — וכעת נדרשה חברת החשמל לשלם עבור רכש שנתי מינימלי של BCM 5. אלא שאז התברר כי תנאי השוק צפויים "להכות" במהלך העסקי שביצעה החברה. בניגוד לתחזיות חברת החשמל בדבר גידול רציף של כ-3% בביקוש — שבעקבותיו נגזר גידול גם בכמויות הגז שלהן זקוקה החברה — התברר בשנתיים האחרונות כי המשק דורך במקום, וכי קצב צריכת הגז נמוך בלפחות 10% מתחזיות משרד התשתיות.

הסיבות לכך נעו בין מזג אוויר נוח יחסית בקיץ, תולדה של האטה במגזר התעשייתי — או כניסה מאסיבית של ייצור חשמל פרטי, שממנו העדיף מונופול החשמל להתעלם. כך או כך, חברת החשמל "נתקעה" עם התחייבות לרכישת BCM 5 גז בשנה עד לסוף 2019 — שעשויה לרדת לכ-BCM 4.5, עם הפעלת תחנות כוח פרטיות — אף שבפועל, חברת החשמל צפויה לצרוך 3-3.5 BCM בלבד. מצוקה זו תיהפך לקריטית ב-2016, ככל הנראה, מכיוון שהשנה אמורה להיכנס לפעולה תחנת הכוח הפרטית דליה אנרגיות — שצפויה לגרוע 850 מגה-ואט מייצור החשמל בחברת החשמל, ולהגדיל את רכש הגז המיותר.

מציאות זו לא נעלמה מעיני רשות הגז, שהזהירה לפני שנה כי חברת החשמל צוברת עודפי גז, ואף ציינה כי עודפי הרכישה של החברה צפויים לגדול בשנים הקרובות. ברשות התיח לחברה למכור עודפי גז — אך כנראה שהעריכו אותם בחסר. כך, העריכה רשות הגז כי בין 2015 ל-2018 תיאלץ החברה להתמודד עם עודפי גז של כ-2 BCM בלבד.

באפריל האחרון הודיעה החברה על מימוש חלקי של האופציה השנייה שבה החזיקה — להגדלת הרכש מתמר ב-2020-2028. לאור מצב השוק, הודיעה הפעם החברה על מימוש 25% מהאופציה בלבד — וקבעה את שיעור ה-TOP בשנים אלה על 3 BCM בלבד. כך, למעשה, תידרש החברה לצלוח איכשהו את הבור שאליו נקלעה ב-2016-2019.

למכור גז על בסיס מקום פנוי

העיוות בחוזת הגז של חברת החשמל מול מונופול תמר לא נעצר בכך. התחייבות חברת החשמל לרכש גז מוגבר עוררה בעבר את התנגדות יצרני החשמל הפרטי, שטענו כי החברה פועלת להתחייבות מופרזת כדי לתפוס את מרבית קיבולת הצינור הבודד מתמר לחוף — ולחסום יתרות גז או קיבולת שימשו את מתחריה העתידיים.

דרישת היצרנים הפרטיים להגביל את היקף ה-TOP של חברת החשמל לא נענתה — אך בה בעת, התירה רשות הגז למונופול להמשיך ולשווק גז גם אם אין בהכרח ודאות כי יהיה לו מקום בצינור. מדובר בחוזים על בסיס אספקה מזדמנת (interruptible), שבמסגרתם מובטח לכאורה גז על בסיס מקום פנוי בצינור. כך, יוכלו בעלי מאגר תמר לצמצם לפי שיקול דעתם את אספקת הגז שלה התחייבו בחוזים מבלי לפצות את הלקוחות בגין הגז החסר. זאת אם היקף אספקת הגז יעלה על הקיבולת המוגבלת בצינור ההולכה הבודד.

היות שלצרכני הגז במשק לא נותרה ברירה, חבם חתמו על חוזים אלה — מתוך תקווה שלא יאלצו להתמודד עם מגבלת הצינור בעתיד. רשות החשמל חייבה את המונופול להעניק הנחה בשיעור 10% בחוזים אלה — אך חברות הגז התעלמו מהדרישה.

כך למעשה עשוי מונפול תמר להרוויח פעמיים: גם מתשלום בעבור גז עודף שלא יצרך על ידי חברת החשמל — וגם מחוזי גז עודפים על כמות שמעבר לקיבולת הנתונה. במלים אחרות, את אותה כמות גז עודפת יכולים בעלי תמר למכור פעמיים, על חשבון צרכני החשמל.

לפני חודשיים, ערב כינונה של הממשלה החדשה, הודיעה מפעילת קידוח תמר, נבל אנרג'י האמריקאית, ללקוחות המאגר להיערך לתרחיש של אספקת גז מזדמנת, לקראת הפעלת סעיף האספקה הלא מובטחת בחוזי הגז שעליהם חתמו. הודעה זו התקבלה במשרד התשתיות בהפתעה — היות שלא צפו כל מחסור בקיבולת הצינור, בין היתר נוכח עודפי הגז של חברת החשמל.

מחברת החשמל נמסר בתגובה כי "נושא ה-Take or Pay מטופל בחברה לטובת לקוחותיה. מכיוון שמדובר בנושאים עסקיים, נעדיף שלא להתייחס לכך בשלב זה".